

Biti informacijsko napredna vzgojiteljica

Vladka Štrucl

VVE pri OŠ Dragatuš

Novodobna tehnologija je postala del našega vsakdana. Hočeš ali nočeš smo vsi postali njeni uporabniki: najsibo doma, v trgovini, na bančnem avtomatu, da mobilnih telefonov sploh ne omenjam. Svojo pot si je utrla tudi v vrtec in je v veliko pomoč vzgojiteljicam. Vsaj meni, saj si svojega vzgojno-izobraževalnega dela brez uporabe te tehnologije ne predstavljam več.

Uvod

Vzgojiteljica sem že veliko let in fotoaparati sem pri mojem delu prisotni že dolgo. Uporabljala sem ga za fotografiranje otrok z namenom, da staršem pokažem otroke pri dejavnostih in jim približam utrinke iz okolja, v katerem otroci preživijo čas, ko so sami v službi. Fotografije so bile dobrodošle tudi meni, saj sem jih tekom let shranjevala v mape po kronološkem zaporedju in zraven pripisala spremno besedilo. So slikovna sporočila mojega minulega dela v vrtcu, izbor zanimivih dogodkov.

V vrtcu se je pojavil nov izraz – IKT, informacijsko-komunikacijska tehnologija. Sama beseda mi ni povedala nič. Laično sem si razlagala, da gre za uporabo računalnika pri pisanju priprav in ostale dokumentacije v programu Word. Zame nič novega, saj sem to že počela. Ampak kaj v resnici pomeni beseda IKT? Podatke, pa tudi konkretne ideje, kako informacijsko-komunikacijsko tehnologijo uporabiti in vpeti v svoje vzgojno-izobraževalno delo, sem dobila v e-šoli in na seminarjih, ki jih je razpisal Zavod RS za šolstvo. Nova spoznanja sem izkoristila pri delu v vrtcu, pa ne le zato, ker so mi v pomoč pri strokovnem delu, temveč tudi zato, ker so všeč otrokom. IKT v igralnici pomeni drugačen pristop k aktualni temi in nudi veliko izzivov in možnosti pri razvoju otrok.

Fotografija

Fotografijo kot didaktično sredstvo vpletam v konkretno delo in igro z otroki. Metode in oblike dela pri souporabi fotografije se izoblikujejo sproti in so posledica zanimanja otrok in spodbud, ki prihajajo z njihove strani. Fotografijo odkrivamo skupaj in je odlična vez med nami v razvijanju jezika, spoznavanju novih besed, tvorjenju stavkov in oblikovanju besed v vprašanja. V pogovor spontano vpletamo matematiko, širimo in spoznavamo matematične pojme ter jih uporabljamo v medsebojni komunikaciji. Fotografija je v igralnici nov izziv. Fotografija nam nekaj sporoča razstavljene fotografije otroke vabijo, da se ustavljajo ob njih in si jih ogledajo. Lahko si jih ogledujejo posamezno ali v majhnih skupinah, ki vzpostavijo medsebojno komunikacijo. Tudi takšna situacija, ki jo samoiniciativno ustvarijo otroci, lahko postane usmerjena dejavnost in kurikulum nam to dopušča (načelo aktivnega učenja in možnosti verbalizacije in drugih načinov izražanja). Otroci fotografije zlagajo po kronološkem zaporedju in si medsebojno pripovedujejo o dogodkih, ki so ujeli na njih. Njihove komentarje s sodelavko Alenko zapiševa in iz fotografij nastane zanimiva knjiga, ki jo izdelamo skupaj z otroki. S programom naredimo projekcijo, ki ji lahko dodamo spremno besedilo in glasbo. Ogled projekcije je za otroke vedno zanimiv, saj si jo ogledamo na velikem platnu (računalnik in projektor). Fotografija je v naši igralnici vedno prisotna, saj s sodelavko fotografirava otroke pri njihovih dejavnostih in v igri. Ogled fotografij na računalniku je motivacija pri komunikaciji z njimi.

Video in zvočni posnetek

Prednost našega vrtca je, da delujemo v okviru osnovne šole (OŠ Dragatuš). Naše varovance spremljam tekom njihovih šolskih let; srečujemo se tudi kasneje, ko so že odrasli ljudje. Tako se je zgodilo, da sem se zapletla v pogovor z najstniki na naši šolski prireditvi. Črnelasi fant je povedal, da sem tudi njega »čuvala«. Postavil mi je vprašanje, h kateremu se tudi danes velikokrat vračam: »Kateri otroci so ti ostali najbolj v spominu?« Bila sem v zadregi. Le kako naj bi mu povedala, da se spomnim vseh, ki so izstopali iz skupine, otrok, ki so mi katero zagodli ... ali pa otrok, ki so hoteli biti vedno v ospredju? Mirni, tihi otroci, ki so se izgubili v skupini, so se izgubili tudi iz mojega spomina. In med njimi je bil tudi on! Sam je to povedal.

Vedel je, da mu ne bom dala konkretnega odgovora, a sem se izgovorila, da se vseh pač ne morem spomniti. In zato danes velikokrat snemam otroke in si posnetek večkrat pogledam. Z vsakim ogledom posnetega vidim nekaj več. Opazovanje osredotočim na otroke, ki so nekje v »sredini.« Po obnašanju, mimiki obraza in kretnjah lahko razberem, kaj jih je pritegnilo, iz katere situacije so se umaknili. Na osnovi opazovanj laže načrtujem dejavnosti, igro izbiram metode dela, pa tudi motivacijo, ki bo pritegnila vse otroke. Večjo pozornost namenjam otrokom, ki se ne želijo izpostaviti in se umikajo iz dejavnosti, ki jih ne pritegne dovolj ali jim ni zanimiva. S spodbudami jim pomagam, da se v določeno aktivnost poglobijo in uspešno rešijo zadano nalogo.

Tudi snemanje zvoka je posledica mojega izobraževanja in je novost v igralnici. Ko posnetke poslušamo otroci prepoznajo glasove in ugotavljajo, kdo poje in katero pesmico je zapel. Ugotovila sem, da s pomočnico Alenko preglasiva otroke in naju je preveč slišati. Dogovorili sva se, da bova peli tiše. Ob ogledu novega posnetka je bilo veliko bolje slišati petje in deklamacijo otrok.

Kaj pa starši?

Starši mi zaupajo svoje otroke. Zanima jih, kako je njihov otrok preživel dan v vrtcu. Le delček dogajanja lahko razberejo iz pripovedovanja svojih otrok in v pogovoru z menoj, vzgojiteljico svojih otrok. S pomočjo IKT lahko staršem nazorno pokažem počutje otrok med sovrstniki. Tehnologija, ki jo uporabljam v vrtcu, prikaže aktivnost otrok, njihovo navdušenje in zatopljenost v načrtovane in spontane dejavnosti. Utrip življenja otrok v vrtcu predstavim s fotografijo staršem na spletni strani našega vrtca (<http://www2.arnes.si/~vrtdrag/>), prav tako si jih lahko ogledajo na panoju na hodniku vrtca. Ob ogledu fotografij se s starši pogovorim, izmenjujemo si podatke o otrokovih izkušnjah in znanju, ki ga je osvojil z določeno aktivnostjo, ujeto na fotografiji. Z videoposnetkom in posnetim glasom pa še toliko bolj lahko približam staršem aktivnosti otrok v vrtcu, saj vidijo svojega otroka v okolju, ki mu nudi veliko izzivov in priložnosti, da spozna svet, ki zahteva vedno več znanj in veščin.

Samokritika

Biti vzgojiteljica je lep poklic. A kot vzgojiteljica se moram izobraževati tudi sama in iti v tok s časom in tehnologijo, ki zahteva

določeno znanje. V spoznavanje in obvladovanje IKT je bilo potrebno vložiti veliko časa in truda. Rezultat mojega znanja iz računalništva je urejanje spletne strani našega vrtca. Izobraževanje v e-šoli me je vzpodbudilo, da sem postavila spletno učilnico. Vstop je prost, prijavite se kot »gost«. V njej berete besedila pesmic, poslušate pesmice, ki jih pojemo in poslušamo v vrtcu. V njej najdete ideje, da lahko doma ustvarjate z otrokom, si ogledate digitalne zgodbe, naše filmčke ali preberete članke, ki vas utegnejo zanimati. Spletna učilnica se bo nadgrajevala, tako da bo v njej vedno nekaj novega, zanimivega in uporabnega za vse, ki si jo boste ogledali. Biti vzgojiteljica je tudi odgovornost. V varstvo in vzgojo so mi zaupani otroci, s katerimi preživim del dneva. Z njimi se igram, jih spoznavam, nadgrajujem in jim posredujem nova znanja. In ko že mislim, da imam odgovor na vse, me preseneti mali nadebudnež z vprašanjem, ki se začne z besedo ZAKAJ? Točnega odgovora ne vem, a se izgovorim, da ga bom poiskala na internetu in mu povedala naslednji dan. Doma iščem odgovor na njegovo nepričakovano vprašanje in si potihem želim, da bo dotičen otrok to pozabil. A otrok ne pozabi in od mene pričakuje odgovor. Nov izziv zame pa je tudi bojazen, če mu bom

znala razložiti tako, da bo razumel. In zato sem rada vzgojiteljica, ker se v vrtcu vedno kaj dogaja in nam ni nikoli dolgčas. Pri vseh dejavnostih pa moram pohvaliti sodelavko Alenko, s katero sva tim in dobro sodelujeva, se dopolnjujeva in pomagava druga drugi. Kot skupina smo celota in delujemo s ciljem, da je vsak dan, ki ga preživimo skupaj, zanimiv in lep.

Snemanje je v igralnici zelo dobrodošlo, saj zabeleži naše prijetno druženje, otroke pri igri in komunikacijo, ki poteka med njimi. V igri z drugimi otroki se otrok sprosti, zato ga lahko spremljam. Trajno ohranim posnetek, v katerem je razviden napredek v besednem izražanju otrok, kar je zanimivo tudi za njihove starše. Sodelavka je posnela tudi mene v interakciji z otroki. Zame osebno je bilo poslušanje zanimivo. Iz vprašanj in odgovorov otrok sem lažje načrtovala nadaljevanje, pa tudi pristope, s katerimi sem jih želela pripeljati do določenih novih spoznanj. Poslušati svoj posneti glas in analizirati svoj govor je bila zame novost. Spoznala sem, da bi lahko vprašanja postavila drugače in uporabila katero drugo besedo. Samokritika je vedno dobrodošla; posnetek mi ponuja možnost, da slišim sebe in svoj govor, pa tudi da bolje prisluhnem otrokom v njihovih izraženih interesih.

In za zaključek?

Biti vzgojiteljica je danes tudi obveza. Do sebe kot strokovnega delavca v vzgoji in izobraževanju in do otrok, ki so mi zaupani v varstvo. Letos mineva 30 let mojega službovanja v vrtcu. Tekom let se je spremenil sistem dela v vrtcu in se prilagodil otroku tako, da se lahko razvija optimalno in v prijaznem okolju. Kurikul je začrtal delo v vrtcu s poudarkom na otroku, na njegovih željah, potrebah in sposobnostih. V polni skupini otrok v oddelku le stežka sledim vsestranskemu razvoju posameznika. IKT mi delo olajša in omogoča, da dogajanje v oddelku posnamem in si ga doma ogledam. Enkrat, dvakrat, trikrat in delam zapiske. Svoje delo na podlagi opažanj prilagajam otrokom, ga nadgrajujem in otroke vodim, da v okviru svojih zmožnosti napredujejo in sami iščejo ter najdejo poti do rešitve zastavljenih nalog. IKT mi daje možnost, da se posneto ohrani in lahko posnetke medsebojno primerjam. Napredna tehnologija mi omogoča, da njegov napredek pokažem tudi otroku in mu vlijem samozaupanje, da lahko veliko doseže sam. Otroci odraščajo v svetu, ki je prepojen s tehnologijo. In eno izmed znanj, ki jim jih želim posredovati, je tudi to, da spoznajo IKT in njeno varno uporabo. •

